

ORADEA-MARE (N. VÁRAD)
2 aprilie st. v.
14 aprilie st. n.

Este în fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 14.

ANUL XXXI.
1895.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.
Pe 1/4 de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Școala cu noroc.

(Novelă din popor.)
(Urmare.)

Măi Bucurel, mă! ce stai rădemat cu capul de ferestă, ia mai lasă gândurile, adă, dragu tatei, bere, adă...

— Aduc, iacă vin...

— Törnă 'n sticlă.

— Destul, bre, bre, da ce faci! când oi bé-o eu —
dice Casian rădēmându-se cu spatele de pārele de
după mēsă, ca să ședă
mai drept, cum se cuvine.

— În sfērșit șcii ce?
moș Cailean — dice el
mișcat și cu glas tare,
ca să-l audă toți — eu
ț-oi spune una ca dece:
ce se atinge de Lina, de
māritatul ei, apoi am și
eu o vorbă de spus, fiind
că nu numai odată ț-am
scāpat-o dela mōrte. Să
nu fi fost eu, ea erā
dusă de mult în ceea-
laltă lume.

— Bine ȓici, eu nu
ȓic că nu, dară șcii
dumneata... trebuie să
o auȓim și pe Sevastiȓa;
ea i-a dat de supt, ea
a crescut-o, ea a invē-
ȓat-o sāntele rugāciuni,
frica de Dumneȓeu, așā-
dară și ea să vorbēsca
in trēba acēsta.

— Așā este — i dā
Buclei — cāci ȓice sfānta
scripturā: binecuvēnta-
rea pārinȓilor intāreșce
casele copiilor.

— Așā-i drept, — a-
dauge Bocaneț.

— Iară Lina — ur-
mēzā moș Cailean — și
ea are mintea ei...

șciu, că a merge după Bucurel. Dragostea între ei e tare mare. Pe ei nime nu i-a mai despārȓi nici odată dela olaltă, dōrā... mōrtea!... dară tot e mai bine ca să auȓim, ce-a ȓice și ea, care va fi cuvēntul din gura ei. E mai cuminte, dēcā se fac tōte cu chibsuēlā, pe cale, cum ar trebui să fie. Cuvēntul meu și al Sevastiȓei, apoi cel rostit de Lina, de badea Badale și de Bucurel înaintea ōmenilor are mare putere și nime nu va fi în stare să ne facā ca să nu ne ținem de cuvēntul dat. Înțelegerea dintre noi este deci de trebuinȓă. Atunci or fi tōte bune, lucrurile n'or merge pe dos, iar norocul s'a ținē de ei.

— Așā-i — intārirā
cu toȓii — bine ai vor-
bit; tōte trebuie făcute
cu cap — pe rēnd.

— Nici pe vornic nu-l
pun ori-și-cum în frun-
tea satului — grāi Bo-
caneț — ci mai intēlu tre-
buie să fie alegere și ale-
gerea trebuie să se facā
după cum spune legea
impērātēsca, iarā nu iac'
așā, de-a handra-mandra,
după capul ōmenilor ori
al comisarului.

— Apoi, urmā Ca-
sian, — iacă pe dumi-
neacă om fi la dumneata,
moș Cailean! să ne aș-
teȓi... om veni cu toȓii
sā aducem la capēt ceea-
ce am început amū la
badea Badale. Bucurel,
el de bună samā încā
n'a lipsi. Iar Lina, ea
sā-și alēgā singurā pe
cine vre... pe cel ce i
mai scump la inimā...
noi nu vrem să-i cāl-
cām voia.

— Bine darā — adau-
ge moș Cailean ridicān-
du-se în piciōre — când
ȓi vini la mine, ȓi gāsi
cu bună samā în cāmā-

GR. G. TOCILESCU.

ruță doue polobocele de bere, unu de vin... da, da... îți găsi, să nu-mi țieți pe nume de n'a fi așa... am de unde... nu mi-i rușine... dară rachiu — ve spun drept — cam puțin...

— Hă, hă, hă — rid cu toții in hohot — nici in trei săptămâni nu le-om pute bé...

— Haideți să mergem, că-i nópte.

— Ba nu, mai stați, să mai dăm încă câte-o bere — grăi Bocaneț, golind pâlharul in sânitatea celor de casă — ea nu ne-a strică, n'aveți habar...

Ba da, ne-a strică...

— Auđit-ai, mēi Tudor, o veste?

— Ce?

— Iacă ce-i — i dă Mitru nēcăjit — bădița vre să dee copila după Bucurel.

— E... dracu! și cine ț-o spus?

— Mi-o spus Bocaneț epítropul, și a fost și lo-godna in ăilele acestea.

— Reu, mēi, reu — întorse Tudor mânios — bădița nu-i cu tóte dógele. Par că ș-o perdut mințele. Óre alt ginere să nu-și pótă găsi numai pe acela! Eu unul ț-o-i spune drept, mēi Mitre, eu nu-l pot suferi pe Bucurel, nu de alta, da iac' așa, cum am țiece ca din sēnin. Par că mi se aședă o stâncă pe pept, când il vėd. Da ție cum își vine, așa-i că tot așa?... ț-i greu și ție când il veđi...

— Da, așa-i, mie mi-i tot așa ca și ție... să nu-l vėd in ochi... când il întēnesc și-l vėd ridēnd, m'aș duce pe lume nu alta, nó!... iaca... uită-te pe feréstă... vine...

— Cine?

— Vine Zoe tot o fugă...

— Mēi, mēi... trebuie să fie ceva... a fi avut cu cineva v'ó supērare...

Ea intră: — Mēi Tudor, da șciu că i-am dat eu, m'a pomēni cât a trăi, a șcie el că ne-o fost frate...

— Da ce-i tu Zoe, ce-i?

— Ce? încă me mai intrebati, ce-i? d'apoi voi nu șciți nimică? Nu șciți că bădița își mărită copila după amăritul cel de Bucurel. El e fratele nostru!? așa un frate să avem noi, ha! să nu pue nici intr'o samă cuvintele nóstre? Nici atăta să nu ne asculte? ca să nu dee copila după dēnsul? Cumnata, ca cumnata, e alte celea, da el! da ce să nu ne intre macar el in voe!?

Cailean intră pe incet in urma ei. Da ce-i — țiece el ridēnd — ce-i tu Zoe?... stă-i nu fi așa de apucată. Póte-i bine, ce fac eu; Bucurel nu-i așa de reu, cum cređi tu...

— Cum nu, dóră mi-o spus...

— Cine ț-o spus?

— Mi-o spus Stan, feciorul Ilóei, că-u reu, fudul, inchipuit de n'are pāreche, și el il șcie bine, dóră erau prieteni buni odată. Afara de aceea noi cu toții, — nēmul nostru — încă il cunóșcem încátva, șcim, că n'ar fi de noi... de noi... de cinstea nóstră...

— Ian, nu mai crede la minciunile altora — țiece Cailean cam turburat — acestea-s numai niște scornituri eșite din reutate omenescă.

— Nu da copila, bădiță! — i dă Tudor, aprins de mânia.

— Ba oi da-o.

— N'o da — țiece Mitru — ea nu-i de el.

— Ba oi da-o.

— N'o da, țiece Mitru supērat — ea nu-i de el.

— Ba oi da-o.

— N'o da frate, te rog, n'o da — urmă Zoe plină de induiosare — pentru Dumneđeu! ascultă-me, n'o da, ca să nu-ți pară reu. Pețitori sânt cătă frunđă și ierbă, și mai buni și mai de trébă decăt el... mai de cinste... mai de omenie... mai de lume... vorba-reți...

— Fie, eu nu me uit la aceea — respunde Cailean cam amărit — e mai bine când e omul tăcut, decăt când îți torocăneșce verđi și uscate... că ómenii nu-s cum se cuvine... că unu-i reu și altul nu-i bun... că acestea lucruri ar trebui să fie așa și altele altmintrelea și tot așa mai departe ca o móră stricată...

Niță, de și erá mai tăcută, totuș și el erá un neprieten a lui Bucurel. In față-i vorbiá bine, iar pe din dos scurmá și el, il mușcă, cum s'ar țiece pe furiș ca și soru-sa cea mai mare Nuța, care se făcea așa de sfântă și de nevinovată la tóte, incăt își veniá să cređi, că măcar ea ține cu Bucurel, inse insedar, că și ea erá un fel de șerpe cu dinți lungi, rari și veninoși...

— Nu da copila bădiță, — țiece Niță, uitându-se in tóte părțile, ca și când ar fi voit să nu-l audă Bucurel — ea-i prea frumoșă de obrazul lui... nu-i da-o, așa-i că nu?...

— Sórele nu rēsare la sfințit.

— N'o da, bădiță!

— Merii nu fac pere.

— N'o da, bădiță!

— Nici perii mere.

— N'o da, bădiță!

— Pe cireș nu cresc fasole.

— N'o da, bădiță dragă!

— Nici pe flori cireșe, nici bureți pe lună.

— Ascultă-me, bădiță, frățióre scumpe, n'o da!

— Din petró nu scurgi zēr, din doue babe nu poți face o nevěstă.

— Ce vrei să spun cu cuvintele acestea, bădiță, — intrebă Zoe mâniașă, cu ochii țintiți la dēnsul.

— Vreau să spui, că precum nu-i cu puțință să rēsară sórele la sfințit, să creșcă pere pe mēr, fasole pe cireș ori să scurgi zēr din petró și așa mai departe, tot așa nici eu nu pot să schimb ceea ce am hotărit ș-am intărit — săptămâna trecută — inaintea mai multor gospodari cinștiți, pentru-că să șciți voi că eu is om de cuvēt și Lina, ea-i crescută de Sevastița după gustul meu — in pașii mei — și așa, ea nici odată nu s'a lăsá de ceea la ce ș-a pus de gând Amar v'ați inșelat decăt credeți, că eu m'aș face de ris la bētrânețe. O lege, decăt odată e intărită de cei mai mari, ca nu se mai póte schimbá cu una cu doue, și voi dóră șciți că vornicul tóte trebile sáteșci le direge numai după astfel de legi și de aceea e bună rēnduielă in sat Satul e o gospodărie mare, casa mea o gospodărie mică; precum acolo nu e iertat de a schimbá legile după plac, precum și hotăririle făcute de vornic și sfetnicii lui, tot așa și aici. Cuvēntul dat remâne cuvēt, numai așa se póte vorbi de norocul și bună starea copilului meu.

— Nu da copila, bădiță! — țiece Zoe cu ochi mari și scăpărători.

— Ba oi da-o, ce-a da tērgul și norocul! ori c'a fi bine ori că nu, de-amú mi-i tot atăta. Nu pot preface. Copila-l vré și gata.

— Da Sevastița ce țiece? și ea-l vré?

— Cum nu, ea nu se uită la gurile cele rele, nevoitóre de bine, ci se indrēptă după mintea și cugetul ei și are și drept. Ea ș-a crescut copila, ea i-a purtat de grige, ca să nu se frigă, ca să nu se inee ș-amú

alții ar voi să se amestece în trebile ei! mēi, mēi... aaaa... a... așa ceva nu-mi place. Nu i iertat... nu-i cu cale...

Zoe plesniă de ciudă, da șcii nu ceva! auđind vorba acēsta. Ți veniă să-și iēsă din fire. Credeai că ș-a luă Țilele, așa eră de amărită.

— Las' că oi merge eu la Sevastița — grăi ea rēspicat și aspru — i-oi spune eu ceea ce am pe inimă... supere-se ori nu, mie mi-i tot atăta...

— Apoi nu vrei, bădiță! — mai întrebă odată Mitru, roș de mânie — nu vrei să ne bagi vorba în samă?

— Nu, că... dă... nu vreau să-mi plâng risul din săptămâna trecută, adecă nu pot să sar peste cuvântul dat, ca să nu-mi pară reu mai târziu.

Mitru apucă pălăria, o indesă în cap, seatură din umere, trănțește cu ușa de se cutremură casa și se duce fără ca să mai Țică ceva. Eră vĕnĕt de ciudă; s'ar fi apucat cu Țece de bătaie și par că pe toți i-ar fi cultat la pământ. Să fi fost doue bălerei cu rachiu jidovesc înaintea lui, nici un pic n'ar fi beut, ci pe amĕndoue le-ar fi trântit într'un colton undeva, ca să nu le mai vĕdă nici să simțescă mirosul lor. Așa de muncit eră de gânduri rele. Ș-ar fi tăiat un deget și par că n'ar fi simțit nimic. Ș-ar fi tăiat mâna întregă și par că nu l'ar fi dorut. Casa lui nu eră departe, ci numai ca la o mie de pași. El trece pe sub ferestă, cum eră deschisă, se păleşce cu capul de dĕnsa, iar din lăuntru mai aruncă llică, băetu-seu, o sticlă de apă afară...

— Cine-i acolo? nu vedeți că eu is! A dracului is trebile pe lumea asta, vai... vai... -- i dă el, scuturându-și straile de apă — par că-s tōte pocite... tōte merg pe dos... peste cap...

— Veți — Țice Tudor neliniștit — că nu-i bine!

— Vĕd — respunde Cailean cu recelă, apucând și el printre niște stoguri de fĕn spre casa lui. Eră neimpăcat, își aducea aminte de cele petrecute în casă. Și le gândiă ca și când le-ar fi visat. Par că nu-i veniă a crede, că frații ar voi să strice cele ce le pusesse la cale înainte de vr'o câteva Țile.

Așa mergea bătrânul Cailean, scărbit, adânc jignit și măhnit în sufletul seu. Ți bătea capul cu fel de fel de gânduri din pricina fraților. Ei îi rodeau urechile de se prăpădiau. Ar fi voit ca el să intre în dragostea lor, să le facă pe plac tocmai atunci, când și copilul cel mai mic li-ar fi putut spune, că nu se pōte și să-și iee de-o grijă, să nu-și bată capul cu lucruri ce nu se mai pot preface și că, precum nu se pōte ajunge cerul cu mâinile, așa și ei nu ș-or mai vĕde nici odată dorințele împlinite. Eră mulți cari le deslegau și căutau să-i facă a pricepe tōte acestea, dară de gĕba! că dintr'a lor nu-i puteai scōte și gata. Nu suferiau nici să le vorbești, cumcă insedar e tōtă truda și alergătura lor. Par că-i tăiai, da șcii, nu alta; când auđiau dela cineva că logodna iucepută nu s'a mai desface cât e lumea și pământul. Aveau grijă și nu șciu de ce, se băgau, ca puși de cineva inadins, acolo unde nu le ferbea óla. Dară dă, n'au dat nici ei peste butuc. Ș-au găsit omul Moș Cailean eră un om ager, ajuns la cap. A fost trecut peste multe punți și prin multe păduri. Piciorul lui călcase prin multe sate. A fost invĕțat destule în viața lui. Șciea a deosebii bincele de reu; scurt Țis, eră cu tōte mințile și nu se lăsă invĕrtit și mĕnat de ori-ce mișcare de vĕnt. Eră, ce-i drept, și el într'un rĕnd încă cam la indoelă după cele ce auđise dela dĕnșii, dară după aceea îmbărbătându-se își Țice: cum, eu

să nu me pot desbaeră de ei! de reul lor să n'am pace în inimă! cum, eu!... eu să nu scap din strimtorări! să nu me șciu descurecă din ghiarele lor! Cu câtă mai mare bucurie am avut mai painte, cu atăta mai multă grige îmi fac frățiorii mei amú... aaaa... a... mi-oi schimbă vorbele dulci pe altele mai aspre, că vĕd că nu-i încotro...

Bietului om i se rupea inima după Bucurel, așa de drăguț îl mai avea.

Așa pns pe gânduri nenumĕrate, sosise și de astădată la ușa casei sale și când cōlea, dănd cu ochii, numai ce zăreșce pe un băctan trecĕnd cālare pe drum indreptat cu fața spre cōda calului...

— Da ce faci, mēi băcte! — întrebă Cailean, făcĕndu-și has din nĕcas.

— Ia vreu, moșule, să arăt ómenilor că eu pot merge cālare ș-așa și că nu-s așa de prost cum me ține lumea...

— Ai dreptate, băcte! — Țice el, intrând ridĕnd în casă.

În casă eră Sevastița. Ea se uită lung la dĕnsul.

— Căilene! — Țice ea după aceea -- ce crai așa de eufundat în gânduri venind dela Tudor?

— Ce?... iac'așa... focul nu-l prefaci în apă nici lupu 'n óie...

— Te pricep...

(Va urmă.)

I. V. PAȘCAN.

Grija de mâne.

De câte vĕd, înmărmurit,

Stau ore, Țile, fără gânduri,

Ș-abiă me întreb de n'am murit.

De nu sĕnt între patru scânduri?

Dar viața dimpregiurul meu

Me face iar cu conșciința:

Ca să trĕsc când ați e greu.

Ah! mâni abiă va fi puțința.

Băeții mei cei prea iubiți

Cu pĕr ca grănele din stoguri,

Cu tōte-acestea dorm tihniți

În lĕgane și sub pologuri.

În timpul care-abiă-l încep

Ăpar ca niște blonde vise...

Nefericit sĕnt că-l pricep

Și că-i cunosc ori-ce abise.

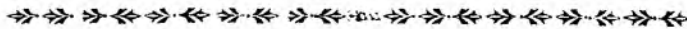
Am fost întocmai ca și ei.

În aurita mea pruncie:

Dormiți, dormiți, copiii mei —

Căci inima mi se sfișie.

ALESANDRU MACEDONSKI.

Grația este pentru femeie o podóbă naturală, și acēstă podóbă este atât de atrăgătoare, încât ea n'ar mai avĕ nevoie de altele ca să cucĕrĕscă tōte inimile.

*

Ómenii de spirit trebue să intre în politică, cu condițiune inse că să iēsă și să-și istorisĕscă cālĕtoria.

Discuțiunea ortografiei in Academia Română.

III

Sunetele *șt* și *sc*.

(Ședința dela 14/26 martie 1895.)

Dl N. Quintescu dă citire discuțiunii făcute asupra acestui punct in secțiune, care propune ca sunetul *șt* să se scrie cu *sc*.

Dl I. Caragiani nu se unește cu concluziunile secțiunii, ci susține ca Academia să decidă a se scrie acest grup de sunete totdeauna cu *șt*, nu cu *sc*. Scrierea cu *sc* nu este conformă cu realitatea pronunțării și ea chiar falsifică buna pronunțare, căci unii vedând scris *sc*, se silesc a și pronunța așa. Curentul general este de a se scrie cum se pronunță. Se pronunță numai *ște, ști*.

Dl Hașdeu: Avem admis principiul scrierii intemeiată pe etimologie in marginile limbei române și deci nu incupe indoielă că trebuie să scriem grupul de sunete *șt* cu *sc* acolo unde aceste sunete provin dintr'un *sc*, precum *iubesc, iubești*. Academia este consecinte, când scrie *ești* și nu *ești*, după cum ese consecinte și când scrie *sciu*, iar nu *știu*, fiind că bănațenii, bucovinenii și alți români pronunță încă și acum *sciu*. Vom scrie deci *sc* in toate cuvintele unde in flexiune este un *sc*. Vom scrie inse *șt*, acolo unde nu există *sc* in flexiune. Vom scrie *Tergoviște*, iar nu *Tergovișce*. Numirile topice ca Ploești, București etc. le vom scrie cu *sc*, deorăce ele derivă din numiri patronimice in *escu*.

Dl N. Quintescu arată că adoptând scrierea cu *sc* in cuvintele unde *sc* apare in flexiune, secțiunea s'a rădămat pe etimologie română și deci scrierea propusă de secțiune este foarte rațională. Dealtmintrelea găsim că și Germanii scriu *verstehen* și pronunță *fersteen*; acesta pentru că Hanoveranii pronunță *fersteen*. Și noi putem deci să ne rădămăm pe pronunțarea unora din români, cari și aji dic *sciu*, pentru ca să păstrăm scrierea cu *sc*.

Dl A. D. Xenopol combate principiul acesta, căci nu se poate împacă cu principiul fonetismului, pe care trebuie să-l tempereze. Nu este bine a imbină doue principii diferite, căci așa se dă naștere la confusiuni. Ori fonetism ori etimologism pur! Principiul etimologiei române nici nu se poate de altcum aplică. Cum se va scrie, după acest principiu, cuvintele *că, rind, când?* Dacă scriem *că* și *când*, facem negreșit etimologie latină. Alfabetul ensuș este intemeiat pe principiul fonetic. El este născut din ieroglifile egiptene și scopul lui a fost de a se ușură scrierea. Când deci alfabetul chiar e intemeiat pe fonetism, de ce să nu admitem fonetismul in întregime? De ce să ingreunăm scrierea fără nici o necesitate? Avem folosul mare de a nu avé o ortografie incheșată de ani, ca cea franceză, in care foarte anevoie se pot introduce modificări. Trebuie să ne folosim de acesta inlesnire, ca să inlăturăm din ortografie și puținele greutăți cari mai există încă.

Dl N. Quintescu observă că la introducerea alfabetului latin in locul celui cirilic, tendința n'a fost intr'adever de a rezolvă chestiuni de filologie, ci de a găsi un mod de scrierea usuală cât mai simplă. In scrierea cirilică, sunetul *șt* se representă cu un singur semn peste tot. Dar acest grup de sunete provine une ori din *sc*, alteori nu. Astfel in *peșce* constatăm că derivă din *sc*, căci avem cuvinte ca *peșcar, pescuit*. Nu derivă din *sc* in cuvinte ca *șterg, aștern*. Să scriem

acest grup de sunete tot intr'un fel și in cazul intéiu și in cel de al doile cas? Principiul fonetic ne cere acesta și trebuie să recunoșcem că principiul fonetic dă satisfacțiune urechiei. Dar cine dăce ortografie, dăce și gramatică, dăce comparație intre sunet și usul lui. Scrierea cu *sc* in casurile când regăsim pe *sc* in flexiuni, are folosul de a ne reaminti formele ce reapar in sunet, elementele compunătoare ale sunetului, de care trebuie să ținem sémă in scriere. Acesta a fost cauza pentru care Academia a admis principiul etimologic in marginile limbei române. Acest principiu este bun și trebuie să-l respectăm.

Se pune la vot concluziunea secțiunii literare, de a se scrie grupul de sunete cu *șt* cu *sc* acolo unde provine din *sc* esistent in flexiunile cuvintelor.

Concluziunea secțiunii literare se aprobă.

Impăcare.

Cum sântem de aceeaș fire,
Ne-am potrivit și la iubire:
S'a întâmplat să fim de-odată
Indrăgostiți de-aceeaș fată.

In parte lucrul l'am văduț,
Dar fiecare am tăcut.
Tu, — pildă de prietenie —
Ai plâns și mi-ai lăsat-o mie.

Eu am văduț in plânsul teu
C'o lași, dar că îți pare reu;
Și-atunci, tot din prietenie,
Am ris și și-am lăsat-o ție.

Ea, nu șcia sërmana fată
Iubirea noastră infocată,
Și făr' să vrea, ne-a împăcat
Pe améndo: s'a măritat.

RADU D. ROSETTI.

Pașcile.

Pașcile in Rusia. In Rusia toți ómenii, dela cel mai sărac până la cel mai bogat, duc la biserică in ziua de Paști un fel de boțuri făcute din lapte incheșat, le aședă pe niște mese inaintea altarului și așteptă ca preotul să le binecuvinteze. In fiecare boț este infiptă o luminare séu doue de céră.

După ce se strigă de trei ori, la cea dintéi cântare a cocoșilor: Christos a inviat și credincioșii răspund: Adevérat a inviat, es preoții cu cădelniți și cu cruci, de binecuvintează boțurile de lapte, ale căror luminări sânt aprinse.

La urmă credincioșii își iau numai luminările care au mare preț. Când fulgeră și plouă ingrozitor, când se cutremură pământul séu se intunecă sórele, ele sânt aprinse prin case.

Cei ce n'au fost la biserică, in nóptea de Paști, cumpără cu 10 séu 20 de ruble un căpêtel de luminare dela Paști, spre a-i servi la ușurarea nevastei lui însărcinată, care se chinuie ingrozitor.

Bobocela.

Pașcile la Curtea Engleză. La Curtea engleză e obicei vechiu ca șeful statului (rege sau regină) să spele în persoană picioarele a 12 cerșetori din cei mai nenorociți, în joia săptămânei mari, așa cum a făcut Isus cu apostolii sei.

Șambelanii Curței ies la răspântii și strâng 12 cerșetori care par a fi mai prăpădiți; îi duc la palat, îi bagă în baie, îi spală bine, îi piaptână și îi primenesc; apoi îi duc la rege sau regină care-și sumete mânicele și-i spală din nou pe toți pe picioare, într'un lighan de aur, în asistența întregii curți civile și militare.

În ziua de Paști, acești 12 cerșetori mănâncă la masa regală, conform învățătorei lui Christos:

Cel ce se mândrește nu-i cu mine, iar cel care se umilește e fratele meu în împărăția cerurilor.

E de observat înse că regina actuală, Victoria, n'a spălat nici odată picioarele a 12 cerșetori; ea îi aduce în adevăr la palat, îi trimite la baie și ordonă să li se dea primeneli și haine. Apoi, în loc să-i spele pe picioare, le dă câte un bacșiș și-i trimite pe-acasă.

Pașcile în Abisinia. Abisienii, de și foarte buni creștini, au pastrat o mulțime de obiceiuri arabe în exercițiile religioase. Deosebit de chiemarea credincioșilor prin clopote, paracliserul se urcă la Paști în turnul bisericii și strigă d'acolo:

Veniți de ve închinați invierei lui Mașabuna. (Măntuitorul)

Negusul prezintă popilor crucea, iar aceștia o preumblă printre grupele prosternate.

Ori-ce bun abisnian eliberază la Paști un sclav sau mai mulți, îi însoră și le face o carieră.

Cei mai săraci tot economisesc ceva în cursul postului pentru ca să se potă înveseli în ziua de Paști.

Un obicei trist este că a doua zi de Paști se face o vânătoare în contra păgânilor din împregiurimi; cei prinși trebuie să-și alegă una din două: sau să se facă creștini sau să moră.

Obiceiul acesta a mai slăbit acum prin intervenirea guvernelor europene.

Negustorii mahometani fac astfel ca să nu se afe în Abisinia la Paști și la Crăciun.

Pașcile în Cansas. În statul Cansas din America de Nord se dă drumul la Paști tuturor arestanților. Aceștia de ordinar sunt pungași sau hoți, căci cei ce făptuiesc crime mai mari, sunt uciși. Anul trecut, la Paști, în orașul Popcka, o mulțime de case au fost sparte și prădate de arestanții eliberați în ajun. Cu toate acestea obiceiul persistă și șeriful, în raportul de anul acesta, opinază că ar trebui să se dea arestanților merinde pe trei zile la eliberare; el a deschis de mult o listă de subscripție în acest scop.

Hoții în Cansas nu sunt dar condamnați la închisoare decât până la Paști, iar decă serbarea asta e prea apropiată, atunci pentru compensarea lipsei de timp, li se trage o bătaie.

Felurimi.

Femei în ôste. La Paris a apărut în vâra acesta o carte interesantă, de Emil Cère, care se ocupă cu femeile ce au jucat rol în oștile franceze. Cea dintâi femeie, cu care se ocupă autorul, este Sans Gène, nume ce-l poartă și cartea ca titlu. Numele adevărat al ei este Teresa Figueur, născută în 1774 în Talmay. Ea a intrat în miliția din Franța sudică, la anul 1793. Fiind femeie rea de gură, soldații au numit-o Sans-Gène.

Dela miliție a trecut în oștea regulată ca dragon. A luat parte la asediul Toulonului, a fost răpită în cinci rânduri, a fost făcută prizonieră de două ori, doi cai au fost impușcați de sub ea și a părăsit ôstea la 1815, primind o pensie de 200 franci. La 1818 s'a măritat în vârstă de 44 ani și a trăit 85 de ani. Afară de acesta și alte femei au servit în armatele revoluționare, precum Virginia Ghesquiere, Angelina Brulon, Maria Schellinek, etc. Virginia Ghesquiere a intrat în ôste în locul fratelui sau mai mic, cu care semănă foarte mult. A eselat la Vagram și a devenit sergent. La 1808 a fost rănită la Lissabona și a murit în anul 1855. Angelina Brulon s'a născut la anul 1771 și a luat parte în șapte expedițiuni militare. Fiind rănită la picior a devenit invalidă și a murit la 1853 după ce la 1851 a fost decorată cu crucea legiunii de onoare. Maria Schellinek a intrat în ôste la anul 1792. A servit 17 ani și a luat parte la 12 lupte. A fost rănită de 6 ori cu sabia, iar la Austerlitz de un glonț. Cere înșiră mai multe alte femei în cartea sa. Iritațiunea ce a cuprins Europa la 1792 a avut influență și asupra femeilor; ele încă au voit să servescă patriei. Istoria războiului spaniol ne arată exemple de vitejie a femeilor, dar și de cruzime. Femeile din Vendée au fost curajoase și crude. Cere arată în urmă că conventului național nu-i prea conveniau femeile în armată și nici nu le indemnă să intre. Iar pe unele care au fost în armată le-a pensionat și le-a depărtat, afară de cele amintite mai sus.

Statistica divorțurilor. Deputatul englez Heronikes Heaton a compus o statistică a divorțurilor în Europa. După această statistică, în Anglia se vine un divorț la 557 căsătorii, în Rusia la 450, în Scoția la 331, în Austria la 184, în Belgia la 169, în Ungaria la 145, în Suedia la 154, în Olanda la 132, în Franța la 62, în Danemarca la 36, în Italia la 421. Vedem așa dar că cele mai puține divorțuri se întâmplă în mormala Anglie, iar cele mai multe în Danemarca, Italia, unde masele populațiunii sunt foarte religioase, precum și „sânta Rusie“ stau proporțional foarte bine în ceea ce privește divorțurile, pe când Franța, care formeză patria dramelor divorțiale, urmăză imediat după Danemarca. În Transilvania și Ungaria, unde la 145 căsătorii se vine un divorț, se poate dice, în comparație cu alte state, că stau binișor cu căsătoriile. Nu se știe înse cum va fi după introducerea căsătoriei civile, dela care numai îmbunătățiri nu se pot aștepta în privința acesta. Dintre capitalele europene, cele mai multe căsătorii nenorocite se incheie în Paris, unde la 13 cununii se vine un divorț. Urméză apoi Berlinul unde dintre 17 părechi căsătorite una se divorțeză. În Viena se vine un divorț la 42 căsătorii. Adevărata patrie a divorțului o formeză înse districtul Tolland din Statele Unite, unde tot la 6 căsătorii se vine un divorț.

Un tapet faimos. Cel mai renumit tapet din lume este acela al moscheei din Ardebil, pe care South Kensington Museum voește să-l cumpere. Acest tapet poate cel mai frumos din Europa. Este lung de 10 metri și 60 centimetri și larg de 6 metri și 39 de centimetri. Își poate face ori-cine o idee de finețea cu care el e lucrat numai aflând că este pe el 380 de puncte inodate, făcute de mână, ceea ce dă 33.000.000 de puncte pentru tot timpul. La vârful tapetului se citește următoarea inscripție: „Nu am alt refugiu în univers decât casa ta. Capul meu nu găsește alt adăpost decât sub acest acoperiș. Lucrarea sclavului din pământul sfânt, Maksond de Keshan în anul 912 adecă 1555 după nașterea lui Cristos“.

Dela București.

Trei evenimente literare. — Săptămâna literară. — Teatrul Național. — Biserica Domnița Balașa. — La șosea. — Știri literare.

Săptămâna precedentă a fost prea bogată în evenimente literare. A produs trei și toate s'au petrecut în Academia Română. În aceeași săptămână trei celebriități au ținut lecture: dnii Hașdău, Tocilescu și Vict. Babeș. Ori care din aceștia și singur putea să dea importanță literară unei săptămâni; cu atât mai însemnată a devenit dar acesta, ilustrându-o toți trei. În alte țări asemenea debuturi s'ar fi apreat de cătră diaristică prin articoli bine studiați; aici nu s'a scris nimica despre ele. De ce nu s'a scris? Pentru că nu-i cine să citească astfel de lucruri. Dăcă nu-i senzație, ficcare cititor întorče fôia mai departe și de cumva nu găseșce, dice că nu-i nimica de citit.

Genialul autor-director al Marelui Etymologic al României, dl B. P. Hașdău a făcut și de astadată o dare de sémă despre mersul monumentalei sale lucrări, scusându-se că pricina întârșierii a fost bóla sa. Și noi toți l'am cređut pe vorbă. Cine n'ar dorii ca Hașdău să fie tot sănatos? Nimene ca dsa n'are atâta trebuință de sănătate, căci după calculul unui statistic, tocmai 249 ani i-ar trebui pentru ca — în conformitate cu mersul de pân' acuma — să potă termină lucrarea sa numită.

Dl Gr. Tocilescu se nștelege că a vorbit despre drumul lui Trăian. Tinerul și vigurosul nostru archeolog, al cărui nume e bine cunoscut și în străinătate, unde ne-a făcut onóre, într'atâta s'a aprofundat în cesțiunea acésta, încât n'ar fi mirare dăcă odată și la senat ar incepe să vorbăscă de cutare *limes!* Focul, entusiasmul și convinșciunea cu care densusl își desvóltă subiectul ne răpeșce și ne face să-l aplaudăm.

Dl Vict. Babeș ș-a ținut discursul de recepțiune. Intéiu a făcut elogiile reposatului Cobălcescu, apoi a trecut la subiectul seu. Este de prisos a spune care e acela. Ilustrul nostru invěșat nu vré să șcie de nimic în lume, decât de bacteriologie. Bacteriile au produs tóte. Chiar în facerea lumii ele au avut un mare rol. Dumneșeu întéiu a creat bacteriile și pe urmă aceste au creat tóte.

A fost fôrte interesant, că celui mai tiner dintre toți membrii Academiei i-a respuns cel mai bătrân. Ce diferință între etatea lor! Dl Victor Babeș abii are 41—42 de ani, iar dl Nicolae Kretzulescu 82—83. Și totuș, primul citiă cu ochilari, iară al doile — fără ochilari.

Îmi părea par că vėd trecutul ar fi venit să salute viitorul și să se bucure din tótă inima de splendidele succese ale acestuia. În acésta salutare a fost atâta căldură, atâta dragoste, atâta bucurie intimă, încât tótă sala s'a emoționat și tóte mânilor au aplaudat.

Nu aceeaș bucurie ne inspiră mișcarea literară săptămânală de aici.

Điarele politice bucureșcene au introdus datina unor điare franceze, ca dumineca să dea câte un supliment literar. Aceste suplimente represintă mișcarea literară săptămânală.

Ei bine, cu durere trebuie s'o spun, că icóna ce ni se infășoșcă este fôrte posomorită și sarbedă. Aceste suplimente, de și anunțate cu reclame nesfêșite, publică aprópe niște lucrări ce stau mult mai jos de nivelul mediocrității.

Inse n'ai ce te miră, dăcă afli cine sânt aceia cari debută prin ele. Cea mai mare parte niște băeți cari au făcut bine reu câte 3—4 clase gimnasiale ș-apoi au fost dați afară.

Și incai de s'ar mulțumii în a ferici lumea numai cu inspirațiunile și „creațiunile“ lor! Nu! Acești băețandri, cari abii au inceput a măzgăli hărtia, și n'au nici o calificațiune literară, se simt în drept a spune părerea lor „critică“ despre lucrarea ori cărui bărbat de litere, care a făcut studii și a muncit mai îndelung până ce ș-au scris lucrările.

Se nștelege că astfel de critice n'au a face nimica cu progresul literar, care trece înainte, fără d'a luă act de niște flăcuri.

Mai mult este espus acestor critice Teatrul Național, despre care fie-care gazetar începător se crede în drept a-și spune verdictul. De aceea și criticele, de multe ori sânt atât de opuse, încât dăcă direcțiunea ar vrea să le urmeze, ar fi în cea mai mare incurcătură, neșciind pe care s'o alégă.

Direcțiunea la rëndul ei gândesce dar, că e mai bine să nu dea ascultare nici uneia și rămâne tot la sistemul vechiu.

Sistemul acesta inse nu e bun. Ani mulți au probat acésta. Au trecut o jumătate de secol, de când s'a înșințat Teatrul Național, dar încă nu ș-a format un public destul de mare. Causa este că conducerea nu se face după un plan anume, ci numai pe apucate, căutând vecinic să se jôce numai piese ce atrag lumea, fără să se țină cont și de interesele literaturii nôstre dramatice. Astfel dându-se publicului vecinic numai ceea ce-i place lui, gustul lui stricat nu se îndreptăză, nu se cultvéză și rezultatul este, că teatrul n'are un public statornic.

Asta e cauza și nu crisa monetară, că lumea nu prea vine la reprezentațiunile pieselor de valóre literară.

Acum porțile Teatrului Național s'au închis. La dumineca Floriilor e sfêșitul stagiunii.

Dumineca Floriilor în toți anii me atrage în biserica Domnița Balașa.

Capitala București are o mulțime de biserici, dar aprópe tóte sânt mici și fôrte puține din ele ofer o vedere mai frumoasă.

Biserica Domnița Balașa inse este o podóbă de frumoșe, care nu numai în București, ci și aiurea ar fi admirată de toți cunoscătorii artei.

Inse nu numai frumoșeșea bisericei, ci mai cu sémă escelentul chor me îndemnă să me duc acolo, căci este cel mai frumos din câte am auđit.

Asta va fi de sigur cauza, pentru care și alții se duc în acea biserică și pentru care aceea totdeauna e înșesată de credincioși, măcar că aici lumea nu e prea bisericôsă.

Chorul e stabil și compus din persóne anume angajate, printre cari și câțiva adevěrați artiști, sub conducerea unui compositor.

Ascultând aceste cântări, par că asisti la un concert, pe care l'ai tot ascultă; ceea ce regreți, este numai că se sfêșesce și că nu poți aplaudă.

In duminica Floriilor după miédădi tot Bucureşciul ese la şosea.

Am scris in multe rânduri despre această particularitate admirabilă a capitalei României. Ori de câte ori o vëd inse, ea îmi ofere farmece noue, care me încântă.

A vedé câte 8—9 sute de trăsuri elegante şi in ele mulţimea de dame frumoşe şi de domni; in mijlocul acestui amestec de rafinate toalete femeesci, de eleganţă bărbătescă şi de cai de rassa cea mai scumpă; in vârtejul acestui chaos ce-ţi sbórá repede inaintea ochilor, — îţi pare că te afli într'una din scenele poveştilor cu farmece.

Anul acesta, plimbarea cu trăsura la şosea a atras deosebit multă lume, căci a fost un minunat timp de primăveră, sórele încă nici odată n'a strălucit cu atâta căldură ca şi acuma.

Principele Ferdinand şi principesa Maria, o mare parte din societatea naltă şi un public din tóte straturile poporaţiunii a eşit — „să ia aer“.

In sfêrşit ceva din cercurile literaţilor.

Se şcie, că eminentul nostru critic dl Gherea ţine in chirie restaurantul dela gara Ploeşti, unde face — parale.

Acest succes a indemnat şi pe dl Caragiali, cunoscutul autor de comedii, să intreprendă şi dsa aşá ceva. Intéiu a incercat la Bucureşti; aici inse n'a izbutit, căci între muşterii au avut mulţi colegi, cari au beut, dar — n'au plătit; deci s'a dus la ţeră şi a inchiriat restaurantul dela gara Buzeu, unde s'a şi stabilit.

Acum, decă cineva te-ar intrebá, că ce produc aceşti literaţi ai nostri? — opiniunea publică a călătorilor ţ-ar raspunde:

— Gherea la Ploeşti — cea mai bună pulpă de vişel; iară Caragiali la Buzeu — cei mai zămoşi cãrnăŃei cu hrén.

IOSIF VULCAN.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1895. —

V.

Recepţiunea dlui dr. Victor Babeş.

Vineri la 24 martie (5 aprilie) la orele 2 s'a ţinut şedinţă publică solemnă sub presiul regelui.

Cu asta ocaziune dl dr. V. Babeş a citit discursul seu de recepţiune: „Despre transmiterea imunităţii prin sângele animalelor imunisate“.

Dl N. Kretzulescu a citit respunsul seu la discursul de recepţiune al dlui dr. V. Babeş.

Premiul pentru Igienea ţeranului român.

(5000 lei.)

S'a cetit raportul comisiunii alésă in sesiunea trecută spre a cercetá manuscriptele intrate la concursul premiului statului Lazăr de 5.000 lei, destinat a se da celei mai bune lucrări in limba română despre „Igienea ţeranului român, locuinţa, încălţăminte şi imbrăcăminte. Alimentaţiunea in diferite regiuni ale ţerii şi in diferite timpuri ale anului“.

Pentru acest premiu au intrat 5 manuscripte,

dintre cari inse numai doue merită atenţiune şi anume cel cu motto „Omul se rescumperă cu igienea de bóle şi de morţi prémature“ şi cel cu motto: „Amicul agricultorului“.

Comisiunea, compusă din dnii dr. Felix, dr. Vict. Babeş şi I. Kalinderu, este de părerea că ambele sânt lucrări de valóre, care se intregesc una pe alta.

In urmarea acesteia s'a pornit o discuţiune, care a ţinut mai multe şedinţe. In sfêrşit, s'a decis ca in conformitate cu conclusiunile comisiunii să se premieze ambele lucrări astfel ca premiul de 5000 lei să se impartă in doue, dându-se fiecăruia câte 2500 lei.

Deschiđendu-se plicurile sigilate, s'a aflat că autorul manuscriptului prim este dr. George Crăinicean şi al celui de al doile: dr. Manolescu.

Premiul Năsturel-Herescu.

(4000 lei.)

După aceste s'a citit raportul general al dlui Iosif Vulcan despre lucrările comisiunii de 9 alésă in sesiunea trecută spre a cercetá lucrările intrate la concursul premiilor Năsturel-Herescu şi Eliade-Rădulescu.

Raportul constatá că comisiunea a primit spre cercetare 28 de lucrări şi anume: 12 pentru premiul Năsturel-Herescu şi 16 pentru premiul Eliade-Rădulescu.

Dintre aceste, comisiunea recomandă pentru premiul Năsturel-Herescu de 4000 lei: „Ţara Nóstră“ de dl Silvestru Moldovan, singura lucrare care a intrunit majoritatea voturilor in comisiune şi anume 6 bile albe şi 1 négră.

Iară pentru premiul statului Eliade-Rădulescu, comisiunea propune următoarele lucrări:

George Tocilescu: Curs de procedură civilă, partea III, procedură civilă, — care a intrunit 6 bile albe şi 1 négră.

P. Dulfu: „Isprăvile lui Păcală“ epopee populară in 24 cânturi, — care a obţinut 5 bile albe şi 2 negre;

Dr. Sever Mureşan: Iconologia creştină occidentală şi orientală, — care a avut 4 bile albe şi 3 negre.

După aceste, făcându-se o discuţiune prealabilă, se trece la citirea raporturilor despre cărţile intrate la premiul Năsturel-Herescu: dl V. Maniu citeşce raportul seu special despre lucrarea dlui Silvestru Moldovan, declarând că de şi lucrarea nu respunde nici prin formă, ca o descriere de călătorie, nici prin eronatul sistem de împărţirea materiei şi cu atât mai puţin prin valórea originalităţii, la condiţiunile stabilite pentru decernarea premiului; cu tóte aceste in mod absolut nu i s'ar puté contestá meritul de a fi utilizat binişor colecţiunea materialului de monografii şi a se fi prezentat intr'un stil uşor de înţeles, sub forma narativă, mai mult prin reproducerea mulţimilor de legende plăcute. Din acest punct de vedere judecată, scrierea póte face bun serviciu, ca şi carte de lectură pentru tinerimea din şcolele gimnasiale şi pentru toţi; dară nu póte fi recomandată pentru premiu. In comisiune, raportul a fost combătut de dl Vinc. Babeş, care a accentuat in favorul lucrării dlui Silvestru Moldovan, că tótă presa română de dincolo a intimpinat favorabil cartea.

Deschiđendu-se discuţiunea asupra cărţii dlui Silvestru Moldovan, a luat cuvântul

Dl P. S. Aurelian spunënd că este necesitate de astfel de cărţi. Scrierea asta e întéia de acest fel, este fórte interesantă şi bine făcută. Dl Maniu in raportul seu a fost prea aspru, judecând cartea din punctul de

vedere al unor înalte cercetări istorice, pe când acesta scriere este o simplă preumblare prin Transilvania. Este pentru premiu.

Dl B. P. Hașdău a citit cartea, dar nu se poate uni nici cu raportul dlui Maniu, nici cu dl Aurelian. Faptul că raportul conchide la nepremiere, iar comisiunea a luat hotărâre contrară raportului arată că valoarea cărții poate fi serios contestată. Scrierea dlui Moldovan nu este făcută în condițiunile, în care se fac lucrările bune de acest fel; metoda îi lipsește de tot, așa spre ex. despre coltume se vorbește imprăsciat și prea puțin și nu se dau de loc ilustrațiuni, absolut necesare în asemenea lucrări. Arată scrierea despre Secuime a lui O. Balázs, foarte bine făcută și ilustrată astfel încât dă o cunoștință perfectă despre ținutul descris. Scrierea dlui Moldovan este un început slab, o copilărie, căreia nu i se poate acorda un premiu de Academie. Dl Babeș dăce că această carte a fost lăudată de diare. Dar șcim ce valoare au apretările diarelor; vedem anunțându-se neconținut prin diare: «*Admirabilia* revistă Vatra». Cartea dlui Moldovan este un început. Premiile se pot inse acorda numai lucrărilor perfecte, nu și începuturilor.

Mai luând cuvântul dl Vinc. Babeș, discuțiunea se incheie.

După aceste se citește raportul asupra lucrării dlui dr. „Alex. N. Vitzu: „Doctrina secrețiunilor interne“, care în comisiune a intrunit 3 bile negre și 3 albe, fiind raportor dl dr Felix.

Neluând nime cuvântul, dl gen. Fălcoian citește raportul seu despre lucrarea dlui G. Jennescu: „Studii de geografie militară“, care în comisiune a intrunit 3 bile negre și 3 albe. Dl Vinc. Babeș consimte. Dl Stefanescu combate conclusiunea de premiere, pentru greșelile sale de geografie.

Dl Gr. Stefanescu a citit raportul seu despre lucrarea dlui I. P. Licherdopol: „Fauna malacologică a României“, care în comisiune a avut 4 bile negre și 3 bile albe. Dl Gr. Stefanescu, al cărui raport a concludat pentru premiere, susține raportul seu, care mai e spriginit și de dl dr. Brândza.

Se citește raportul dlui Titu Maiorescu despre volumul „Popa cel de trébă“, al dlui Th. D. Speranță, care în comisiune a avut 6 bile negre, 2 albe.

Necerând nime să se citească și celelalte raporturi, se procede la votare:

Cartea dlui S. Moldovan a intrunit 6 bile albe și 17 negre, prin urmare s'a respins.

Cartea dlui Vitzu: 4 bile albe, 19 negre, deci s'a respins.

Cartea dlui Jannescu: 11 bile albe, 12 negre, s'a respins.

Cartea dlui Licherdopol: 20 albe și 3 negre.

Prin urmare premiul Năsturel-Herescu de 4000 lei s'a decernat lucrării dlui Ion G. Licherdopol: „Fauna malacologică a României. Nr. 2. Molușcele de uscat și de apă dulce ale județului Prahova“.

Autorul este profesor la școla de comerț din București.

Premiul Eliade-Rădulescu.

(5000 lei.)

Dl V. Maniu a cetit raportul seu despre lucrarea dlui George Tocilescu, „Curs de procedură civilă. Par-

tea III. Procedura civilă.“ Care în comisiune a intrunit 6 bile albe și 1 negră. Concluziunile raportului, pentru premiere, au fost susținute de dnii I. Negruzzi și Kallinderu, combătute de dl Xenopol.

Dl A. Naum ș-a citit raportul despre poema populară „Isprăvile lui Păcală“ a dlui P. Dulfu, care concludând pentru premiere, în comisiune a obținut 5 bile albe și 2 negre. Premiarea a fost combătută de dnii Maniu și Babeș, susținută de dnii Xenopol, Quintescu, Marian.

Dl Vinc. Babeș a dat lectură raportului seu despre „Iconologia creștină“ a dlui dr. Sever Mureșan, care în comisiune a intrunit 4 bile albe și 3 negre.

La cererea dlui Hașdău, tot dl Vinc. Babeș ș-a citit raportul despre „Tatăl nostru“ al dlui I. Nenițeseu, care în comisiune a avut 4 bile negre și 2 albe. Pentru premiere au vorbit dnii Hașdău și Caragian.

Dl I. Vulcan, la cererea dlui D. D. Ollănescu, a citit raportul seu special despre lucrarea dlui N. Petrașcu intitulată: „Vasile Alecsandri“. După citire, înțelie a luat cuvântul dl D. C. Ollănescu susținând cu multă căldură și cu multă pătrundere premierea. Dl D. A. Sturdza combate premierea. Dl B. P. Hașdău asemenea.

După aceste s'a procedat la votare.

Întelie s'a votat pentru cartea dlui George Tocilescu. Resultatul votului. Votanți 24; 13 bile albe, 11 negre. Neavând două treimi, se va pune la vot a doua oră, în ședința următoare.

Se pune la vot cartea dlui Petru Dulfu: „Isprăvile lui Păcală“. Resultatul votului 16 bile albe, 9 negre, din 25 votanți. Se va pune la vot a doua oră.

Se pune la vot cartea dlui dr. Sever Mureșan: „Iconologia creștină“. Resultatul votului: Votanți 23; 3 bile albe, 20 negre. S'a respins.

Se pune la vot cartea dlui Nenițescu. Resultatul votului: votanți 23; bile albe 7, negre 16. S'a respins.

Se pune la vot cartea dlui N. Petrașcu. Votanți 23; bile albe 6, negre 17. S'a respins.

În ședința următoare:

S'a pus de nou la vot lucrarea dlui George Tocilescu. Resultatul votului: votanți 24, bile albe 12, bile negre 12. S'a respins.

S'a pus a doua oră la vot cartea dlui P. Dulfu: „Isprăvile lui Păcală“. Resultatul votului: votanți 24, bile albe 14, bile negre 10. Se va supune de nou la vot.

La a treia votare, dintre 22 votanți, dl P. Dulfu a intrunit 15 bile albe și 7 bile negre. Deci, având două treimi, Academia i-a decernat premiul Eliade-Rădulescu de 5000 lei.

Premiul didactic.

(1500 lei.)

Dl N. Quintescu a citit raportul general al comisiunii pentru premiul Asociațiunii craiovene pentru dezvoltarea învățământului public de 1500 lei, recomandând pentru premiu gramaticile dlui M. Străjan.

Punându-se la vot lucrările intrate la concurs:

Gramaticile dlui Străjan, din 23 de votanți, au intrunit 14 bile albe, 9 negre. Se va pune de nou la vot, neintrunind majoritate de două treimi.

S'a pus la vot „Cursul complet de istoria universală“ a dlui P. Rașcan. Resultatul votului, 22 votanți, 13 bile albe, 9 negre. Se va pune de nou la vot.

S'a pus la vot lucrarea dlui Sabba Stefanescu: „Geologie. Curs elementar de introducere în studii

pământului". Resultatul votului, 22 votanți, 12 bile albe, 10 negre. Se va pune de nou la vot.

Lucrarea dlui dr. P. Pipos „Metodica Școlii populare pentru elevii institutelor pedagogice“, a intrunit din 23 voturi 4 bile albe și 19 negre, deci s'a respins. Asemenea și lucrarea dnei Ortensia Racovița-Davila „Curs de geografie“ intrunind din 22 voturi, 8 bile albe, 14 negre, s'a respins.

In ședința următoare punându-se de nou la vot, lucrarea dlui Străjan intrunește 17 bile albe, 5 negre, din 22 de votanți. Prin unmare premiul se acordă dlui M. Străjan.

Constituirea secțiunilor.

Secțiunea literară s'a constituit reelegându-se președinte dl Al. Roman, vice-președinte Titu Maiorescu.

Secțiunea istorică ș-a ales președinte pe dl I. Kalinderu, vice-președinte pe dl Xenopol.

Secțiunea științifică a ales președinte pe dl P. Poni, vice-președinte pe dl gen. Fălcoian.

Membrii corespondenți.

Secțiunea literară a propus membri corespondenți pe dnii I. Nenițescu și Duiliu Zamfirescu.

La prima votare dl I. Nenițescu a intrunit 12 bile albe, 10 negre; neintrunind majoritate de două treimi, se va pune iar la vot in ședința următoare.

Dl Duiliu Zamfirescu a avut 11 bile albe și 11 bile negre. A căzut.

La a doua votare, dintre 23 votanți, dl I. Nenițescu a obținut 9 bile albe și 14 bile negre. Deci s'a respins.

Fundațiunea Oteteleşanu. Comisiunea pentru fundațiunea Oteteleşanu s'a ales in persoanele dlor Sturdza, Kalinderu, Urechia și Negruzzi.

Membri onorari s'a ales Angelo de Gubernatis, Alfred Rambeau.

Secțiunea istorică a propus pentru premiul Eliade-Rădulescu subiectul: „Istoria românilor din timpul domniilor regulamentare“. Subiectul s'a adoptat și de plenul Academiei.

In comisiunea de 9 s'au ales din secțiunea literară: Negruzzi, Quintescu, Ollanescu; din secțiunea istorică Papadopol, Tocilescu, Xenopol; din secțiunea științelor Haret, Brândza, Fălcoian.

Dl Vinc. Babeș a citit raportul comisiunii financiare; dl Stef. Fălcoian a făcut dare de semnă despre fondul Adamachi; dl P. Poni a raportat despre starea fondului Oteteleşanu; dl D. A. Sturdza a dat citire bugetului anului viitor.

Alegerea delegațiunii. După aceste Academia ș-a ales delegațiunea. Resultatul votării: președinte N. Kretzulescu cu 18 voturi din 25, celelalte voturi (7) le-a primit dl B. P. Hașdău. Vicepreședinți: din secțiunea literară Gr. G. Tocilescu, din cea istorică I. Kalinderu, din secțiunea științelor P. S. Aurelian.

Dl secretar general a citit raportul seu despre lucrările sesiunii generale, care cu asta s'a incheiat.

Justiția fără putere este neputincioasă; puterea fără justiție este tiranică.

*

Vei convinge pe oameni despre ori ce vei voi, fiind că înțelepciunea lor e slabă; nu vei pute să-i faci să trăiească cum vei voi, fiind-că temperamentul lor e tare.

Gr. G. Tocilescu.

Unul din actele de frunte, ce Academia Română a făcut in sesiunea sa generală incheiată mercuri, este că de asta-dată a innălțat intr'unul din fotoliile de vicepreședinte pe unul din membrii sei cei mai tineri, căci acesta alegere semnaleză par că inceputul unei porniri noue, direcțiunea care consideră numai meritele, fără alta privire.

Faptul că alesul represintă secțiunea literară, dă alegerii o importanță și mai mare, căci secțiunea literară este prima secțiune, prin urmare vicepreședintele eșit din sinul ei este prim-vicepreședinte, care dintre toți vicepreședinții in primul loc are dreptul d'a inlocui pe președintele in timpul absenței acestuia.

Acosta alegere este din cele mai fericite, căci noul vicepreședinte, ales din secțiunea literară, dl Gr. G. Tocilescu, de și unul dintre cei mai tineri membrii ai Academiei, are in se un nume ilustru, bine cunoscut in totă lumea științifică.

Din incidentul acestei alegeri, primită in ședința Academiei cu aplause care află resunet și inafară in tôte cercurile, ne credem datori să aducem și noi tributul stimei și al bucuriei, prin publicarea portretului din fruntea foii, la care vom adaugă următoarele schițe biografice.

Gr. G. Tocilescu, membru al Academiei Române, profesor universitar, director al Museului Național de antichități, senator, s'a născut la 27 octobre 1850 in orașul Ploești, din tatăl seu Iordache Tocilescu, oficer in armata română, și mama sa Elena, născută Brezėnu. Se nșelă deci dl Gramen Popp in „Cursul de literatură română“ și dl Manliu, in manualul seu didactic, când spun că dl Tocilescu s'a născut la Mizil in 1843 seu 1847.

Studiile claselor primare le-a făcut in orașul Ploești, iar cele liceale, ca bursier al statului, in liceul St. Saba; după ce a terminat studiile la facultatea de litere și filosofie din București, cum și cele juridice la aceeaș universitate, obținend gradul de licențiat, s'a dus la universitatea din Praga, unde a dobândit titlul de doctor in filosofie cu specialitatea științelor istorice. După aceea in 1876 a trecut la universitatea din Viena, pentru a se specialisă in epigrafie și archeologia classică.

In 1877 Academia Română i-a premiat opera sa „Dacia inainte de Romani“ și i-a ncredințat o misiune archeologică in Bulgaria și alta in Rusia pentru descoperirea manuscrisurilor principelui Dim. Cantemyr. Dl Tocilescu s'a achitat cu cel mai mare devotament de insărcinările sale. Raporturile ce a publicat asupra rezultatelor misiunilor sale au atras atențiunea guvernului, care i-a inlesnit mijlocele pe timp de 3 ani spre a cercetă arhivele și bibliotecile din Francia.

Dl Tocilescu mergend la Paris, a urmat in timp de 3 ani cursurile școlii *des Hautes Etudes*, dela Sorbonne și de la Collège de France; documentele descoperite și decopiate de dēnsul s'au publicat in Colecțiunea Hurmuzachi.

Rentors in țeră, in 1881 a fost numit director al Museului de antichități, funcțiune ce o ocupă și astăzi; in acesta calitate, a făcut multe descoperiri epigrafice și archeologice, a inavuțit secțiunile Museului cu multe monumente și manuscrise.

In decembre 1881 a fost numit secretar general al ministerului instr. publice, funcționand până in martie

1885, când a fost numit inspector general de școli, — ce a ocupat până în 1890.

În 1890 Academia Română l'a chemat în sinul său ca membru activ, iar membru corespondent fiind deja ales în 1877.

El este membru corespondent al institutului arheologic din Roma, al Societății imperiale istorice din Moscova, al Societății arheologice din Moscova, al Societății franceze de arheologie din Paris, idem din Orleans etc. În scrisoarea ce i-a trimis învățatul abate Desnoyers, directorul muzeului istoric din Orleans, îi dăce: „Făcută în unanimitate, alegerea îți dovedește cât prezența d-tale la congresul arheologic ținut la Orleans, a lăsat aici escelente amintiri. Când este vorba de știință, nu mai sînt hotare; ele trebuie să se ridice dinaintea științei și să ne lase a întinde mîna pe d'asupra meschinilor certuri de josnice regiuni; această mîna îți-o întindem, și-o întind eu în particular, în tîotă sinceritatea. Luna iunie 1892“.

În 1882 a fost premiată lucrarea sa: Studii asupra țeranului român, care nu e încă publicată. În acelaș an a fundat „Revista pentru istorie, arheologie și filologie“, din care s'a publicat până aci 6 volume; după o intrerumpere de mai mulți ani, ea va reîncepe anul acesta.

Dar descoperirea sa mai însemnată este monumentul triumfal dela Adam-Klissi, care a făcut resunet în Europa. În iérna anului 1891—92 s'a dus în Italia și a studiat monumentele din epoca traiană. Conferințele sale în sinul institutului arheologic din Roma, în sinul Academiei din Paris și la congresul arheologic dela Orleans — au fost salutate cu entuziasm de toți învățații străini.

Ca membru academic a făcut și face dese comunicațiuni.

Dl Gr. G. Tocileseu, astăzi în vîgorea bărbăției sale, este merit a duce istoriografia română cu un pas înainte. I urăm din inimă, ca lucrările sale începute cu un succes atît de mare, să fie încununate cu rezultatul cel mai strălucit!

LITERATURĂ și ARTE.

Amintiri din Italia. Sub titlul acesta, dl Nicolae Iorga a scos la lumină în București, în editura librăriei H. Steinberg, un volum de 263 pagini. Precum indică și titlul, volumul cuprinde impresiunile autorului pe timpul călătoriei sale prin Italia. Este înse precedat și de o schiță din literatura italiană, care poartă numele de Giosuè Carducci. Dl Nic. Iorga, un tîner profesor din București, este cunoscut în literatura română prin mai multe scrieri publicate în diverse reviste. Un cap cugetător, idei clare și o limbă ușoară. Prețul volumului 1 leu.

Memorii din 1848—49. A eșit de sub tipar la Brașov: „Memorii din 1848—49“ de Vasile Moldovan, fost prefect al legiunii III din 1848—49. Aceste memorii s'au publicat întîiu în foiaș „Gazetei Transilvaniei“ de unde s'au reproduș acum în broșură. Prețul 50 cr.

Despre Eminescu în limba maghiară. Sub titlul „Eminescu élete és művei“ va apăre în curînd o broșură, care va cuprinde biografia, scrisă pe baza datelor cunoscute până acum, o aprețiere a poeziilor și o privire peste tîote scrierile poetului-lucifer. Autorul e dl Elie Cristea, candidat de profesor în Budapeșta.

TEATRU și MUSICĂ.

Reprezentatie teatrală în Arad. Tinerimea meseriașă română din Arad va arangia la 9 21 aprilie, în duminera Tomei, o reprezentatie teatrală în sala Krispin, pentru ajutorarea învățăcelilor meseriași români săraci, sub conducerea învățătorului Nicolae Ștefu. Se va jucă „Cînel-cînel“ comedie cu cîntere într'un act de V. Alecsandri. După teatru, va urmă dans.

Producțiune teatrală în Orăștie. Tinerimea română din Orăștie și impregiurime va arangia la 3 15 apr. o reprezentatie teatrală în sala otelului „Leul de aur“. Se va jucă „Medicul fără voie“ comedie în 3 acte de Molière. Reprezentația teatrală va fi precedată de un evarlet al corului și de o declamațiune. În sfîrșit va fi bal.

C E E N O U ?

Știri personale. Dl Ioan car. de Pușcariu, membru onorar al Academiei Române, a petrecut zilele aceste la București, unde a luat parte și la cătarea ședințe ale Academiei. — *Episcopul Ioan Sabă* din Gherla a fost numit de Maj. Sa consilier intim.

Carmen Sylva la mormîntul ficei sale. Marți, la aniversarea morții principesei Maria, regina Elisabeta a României s'a dus la Cotroceni și a depus o corônă pe mormîntul ficei sale, apoi a stat mult timp închinată pe acel mormînt. Principele Ferdinand și principesa Maria au depus de asemenea căte o corônă, precum și dșora Grant, directoarea Asilului Elena Dîmna.

Escursiunea Academiei la Măgurele. Escursiunea Academiei Române la Măgurele, pe care am semnalat-o 'n nr. trecut, nu s'a putut face sâmbătă, ci s'a amînat pe luria trecută, când apoi a și reușit fôrte bine. Au luat parte următorii membrii: N. Kretzulescu, D. A. Sturdza, V. A. Urechia (cu dîmna.) I. Kalinderu, A. Papadopol-Calimach, Gr. Ștefanescu, A. Nanu, Nic. Quintescu, Gr. G. Tocileseu, Sp. Haret, I. Vulcan și membrul corespondent I. Biann. Escursiunea s'a făcut cu birje într'un frumos timp de primăveră, după miédădi la 2 1/2. La Măgurele, în fostul castel Oteteleșan, astăzi prefăcut în școlă de fete cu internat, membrii au fost întimpinați de directorul internatului dl Ioan Slavici cu dna, cari apoi au ținut și o prelegere cu elevele. Academicianii vizitând tot stabilimentul, au remas fôrte mulțumiți. Apoi s'au intrunit la mîsă, după care s'era s'au întors la București.

Congres didactic în România. La 5, 6 și 7 aprilie st. v. se va ținé la Brăila al 12-le congres didactic. Cestiunile puse la ordinea zilei sînt: Programa analitică alcătuită pe baza rezoluțiunilor congresului dela Ploești; Necesitatea înființării unei clase de tranșiție între cursul primar și cel secundar.

Bal la Dêrste. A doua zi de Pașci se va da la Dêrste, lângă Brașov, un bal românesc. Comitetul arangiator e compus din dnii Ioan Aldulea, Toma Boros, Dumitru Voina, Ștefan Popovici, Const. Morcaș, Al. Secelean, D. Moșă, Ștefan Muscal, Nic. Irimie, Nic. Barbu, Al. Aldulea și C. D. Marches.

Adunare învățătoréscă. Adunarea generală ordinară a Reuniunii districtuale din protopopia-tele consistoriului aradan, ce se află în drepta Mureșului, se va ținé joi și vineri după Pașci la Arad în sala cea mare a seminarului diecesan, sub

presidiul dlui Teodor Ceonța, secretar dl Nicolae Stăfu.

Necrológe. *Amalia Vulcan*, soția protopopului Ioan Vulcan din Vermeș, în Banat, a încetat din viață în săptămâna trecută. — *Vasilie Moldovan*, paroc gr. or. în Sân-Mihaiu, protopopiatul Turzii, a reposedat la 2 aprilie în etate de 77 ani.

MENAGIU.

Păstrarea ouălor pentru iernă. Dintre multele și diferitele metode de păstrarea ouălor, cari toate au de scop d'a separa conținutul lor de aerul exterior, următorul mijloc de conservare merită a fi cu deosebire amintit pentru efințata sa. Să se amestece o cantitate de ipsos ars, cu apă, spre a obține un terciu în care se înmoie ouăle. Această învelitoare, care are însușirea d'a se întări repede, separă cu totul aerul atmosferic. Principalul înse e, ca ouăle să fie prospete și să nu fi străbătut prin pori, bacilul stricăciunii (impurității.) Ouăle astfel preparate și păstrate într'un loc răcoros și uscat se țin până la primăvara viitoare. Adevsea se încercă conservarea ouălor imuindu-se în ceră topită seu păstrându-se în zamă de var. Primul metod corespunde scopului, dar se face cu mari cheltueli; cel din urmă are defectul, că ouăle capătă un gust de var. Mai bine corespunde așezarea ouălor în apă de var, în care s'a adaus 6 la sută sare, pentru că prin această conținutul oului devine specific egal cu fluiditatea ce-l înconjoară. Oulele în care se aședă ouăle cu această fluiditate, trebuie închise ermetic și numai astfel se conservă ouăle în decurs de 6 luni. Asemenea s'a dovedit ca eficace o soluțiune de acid salicilic, 50 gr. acid salicilic dizolvat în puțin spirt de vin, subțiat apoi cu un litru de apă. Se lasă ouăle un cias în această soluțiune, se usucă, și se impachetază în paie tocate într'o ladă. Ouăle astfel preparate s'au conservat până la 4 luni, nu perd nici din greutate nici din gust. După o nouă procedură patentată, se țice că se conservă mult timp ouăle espunându-le într'un vas de fer, influenței acidului carbonic.

Cum se constată falsificarea oțetului cu acid sulfuric: — Oțetul se falsifică, de și nu prea des, între altele și cu acid sulfuric, în dauna stomacului consumatorilor. Iată cum se procede pentru a descoperi această falsificare, destul de primejdiosă, într'un chip cât se poate de simplu: Se tornă câteva linguri de oțet, bănuind că ar fi falsificat, într'o farfurie de porcelan, muindu-se înăuntru câteva fășii de hârtie pentru filtrat; apoi se încăldește farfuria și se lasă a se face evaporarea. Dacă oțetul conține acid sulfuric, hârtia se înegrește și se carbonizează. Dacă oțetul e curat, fabricat din vin seu din spirt, hârtia rămâne albă. Tôtă lumea poate face această mică esperiență și să o repete după plac, cu o cheltuielă foarte mică și fără a avé trebuință de vre-un laborator.

Călințarul săptămânei.

Duminea Pașcilor Ev. dela Ioan c. 1.

Dua sept.	Calindarul vechiu	Călnđ. nou	Sórele
Duminea	2) (f) Sfintele Paști	14) (f) Paști	4 52 6 39
Luni	3) (f) Păr. Titus	15) (f) Fűrcht.	4 50 6 41
Mărți	4) (f) Cuv. par. Nichita	16) Irma	4 48 6 43
Mercuri	8) SS. Teodot și Agat	17) Rudolf	4 46 6 45
Joi	6) Păr. Eutichie	18) Dionisiu	4 43 6 46
Vineri	7) Păr. Georgie	19) Hermop	4 41 6 48
Sămbătă	8) S. Ap. Irod și Ruf.	20) Sulpitiu	4 39 6 50

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARUL LUI IOSIF LĂNG ORADEA-MARE.

UMOR și SATIRĂ.

Despre Dumas. Intr'o sëră, la teatrul din Paris, se jucă o dramă. Alesandru Dumas, care stetea de vorbă cu autorul piesei, observă în stal pe un spectator dormind. Dumas se întorce către autor și-i țice:

— Veți ce efect produc dramele dumitale?

A doua sëră se representă o comedie a lui Dumas. Cei doi amici, cari se aflau, din întâmplare, tot împreună, vëd pe un domn că dormia.

Autorul zeflemisit în ajun se adresază către Dumas:

— Observi că și comediiile dumitale produc acelaș efect?

— Acesta este tot domnul de eri, replică Dumas; se vede că nu s'a deșteptat încă.

Dar nu mai e. Un colonel are o nouă ordonanță care servește la mėsă. El spune ordonanței următorul lucru:

— Înainte de a luă de pe mėsă castronul cu supă, trebuie să întreb pe fiecare decât mai poștețe supă.

— Bine, trăiți dle colonel.

A doua zi colonelul avea mai mulți invitați. Ordonanța se plēcă respectuos către unul dintre invitați și-i țice:

— Dle căpitan, mai poștiți supă?

— Cum nu, cu plăcere, imi place nespus de mult.

— Dar nu mai e... respunde ordonanța.

Stăpân și servitor. — Costache, mi se pare că nu-mi cureți cum se cade hainele...

— Se pôte?

— Da. Am găsit în busunarul hainei o piesă de 50 de bani pe care o uitasem ieri.

Numai de trei luni. Dómna către servitor:

— Ioane, mi s'a urit cu lenea ta. Ia uită-te la praful ăsta de pe mobile! E pe ele de cel puțin de șese luni.

Ioan, supërat: — Atunci, dna să nu se supere pe mine, căci dna șcie bine că numai de trei luni am cinstea s'o servesc.

La școlă Profesorul. — Cum se mësöră suprafața unui triunghiu?

Elevul (mormăind.) — Tocmai ce nu șciu me întrebă dobitocul!

Profesorul (cam surd.) Spune mai tare, pôte e așa cum țici.

Scenă conjugală. Soția. — Sânt convinsă că nu me mai iubești.

Bărbatul. — Ești naivă, dragă, decât-ți inchipuești că, fără să te iubesc, aș sta cu tine să me plictisesc serile.

Fiul. — Papa, adevërat este că ómenii se coboră din maimuțe?

Papa. — Da, copilul meu.

Fiul. — Dar maimuțele de unde se coboră?

Papa. — Din... copaci.